

Bakıda "Həmrəy fəaliyyət: yeni və ədalətli dünya üçün
Qlobal Cənub QHT-lərinin gücləndirilməsi" Forumu işə başlayıb



Aprelin 28-də Bakıda "Həmrəy fəaliyyət: yeni və ədalətli dünya üçün Qlobal Cənub Xəbərlərinin gücləndirilməsi" adlı forum işə başlayıb. AZOTCA qəbər verir ki, əvvəlcə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Prezident İlham Əliyevin forum iştirakçalarına müraciətini səsləndirib.

Sonra forumla bağlı videoçarx nümayiş etdirilib.

Tədbir çərçivəsində Qlobal Cənub QHT Platforması təsis olunub. Forumda Kuala Lumpur şəhərinin sabiq meri, BMT-nin Məskunlaşma Proqramı (UN-Habitat) üzrə keçmiş icraçı direktoru **Maimunah Mohd Sharifin** videoformatda çıxışı dinlənildi. Tədbirin əhəmiyyətindən danışan Maimunah Mohd Sharifin sözlərinə görə, bu qədər müayəyədən tədbirdə iştirakı vətəndəş cəmiyyətinin səsinin gələcəyi birgə qurulmasında mühüm rol oynayacağını göstərir. O, Azərbaycana global səhnədə liderlik fəaliyyətinə və Qoşulma Hərəkatına sədrliyi dövründə verdiyi dəyərli töhfələrə görə təşəkkür edib. Qeyd edib ki, Azərbaycanın bu liderliyi çətin geosiyasi şəraitdə xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Birlikdə fəaliyyət təşəbbüsü ölkələrin səslərinin daha güclü şəkildə eşidilməsinə və dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olunmasında mühüm rol oynayır.

Tədbirdə çıxış edən SMACHS Fondunun təsisçisi və baş direktoru, Keniya Prezidentinin qızı **Charlene Ruto** bildirib ki, Azərbaycan iqlim dəyişmələri ilə mübarizədə və dayanıqlı inkişaf məqsədləri istiqamətində öz səylərini ortaya qoyub. "Qlobal Cənubun gücünün artırılması mühümüdür. Qarşılıqlı məşğul çağırışlar bizə ciddi təsir göstərir. Biz bir məqsəd ətrafında birləşməli, tərəqqiyə çatmaq üçün məsuliyyətə yətimizin fərqi olmadığını olmalıyıq. Birlikdə müqavimətimizi gücləndirməliyik", - deyər Charlene Ruto vurğulayıb.

O, çıxışında Azərbaycanın Qlobal Cənuub daim təşviq etdiyi və Qlobal Şimalla dialoqu inkişafına töhfə verdiyini də vurğulayıb.

Azərbaycan Respublikasının QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin icraçı direktoru **Ayğın Əliyev** deyib ki, forum 700-dən çox təşkilatı birləşdirir, iqtisadi, siyasi və sosial məsələlərin müzakirəsi üçün ideal bir platforma yaradır: "Təəssüf ki, Cənubda yaşayan ölkələrin böyük bir qismi hələ də müstəmləkəçilik və yoxsulluq kimi çətinliklərə qarşı-qarşıyadırlar. Azərbaycan isə daim dayanıqlı inkişafı öz layiqli töhfəsini verir. Bu halların qarşısının alınması üçün ölkəmiz bütün səhərlərdə həmin dövlətlərin yanında olub, bir sıra beynəlxalq təşəbbüsləri QHT-lərlə birgə həyata keçirib.

Bu gün biz yerli QHT-lərin beynəlxalq layihələrdə fəal iştirakını sistemli şəkildə dəstəkləyirik. Birgə layihələrin həyata keçirilməsi

üçün çoxsaylı təşəbbüslər uğurla reallaşdırılır. Sevincidir ki, Cənub QHT-lərinin Azərbaycanla əməkdaşlığa böyük maraq göstərdiyini açıq şəkildə görürük. İki gün ərzində müzakirə olunacaq məsələlər, imzalanacaq əməkdaşlıq memorandumları gələcəkdə QHT-lər arasında birgə fəaliyyətin daha da genişlənməsinə xidmət edəcəkdir", - deyər Ə.Əliyevə vərğulayıb.

UNDESA-nın İqtisadi və Sosial Məsələlər Departamenti və QHT Şəbəkəsinin rəisi **Wook-Jin Chang** Azərbaycanın evsahibliyi etdiyi forumu yalnız danışmaq üçün deyil, həm də dinləmək və yeni məlumatlar öyrənməyə xidmət etdiyini söyləyib. O qeyd edib ki, Qlobal Cənub təşəbbüsü, sadəcə, nəzəri ideya olmaqla kifayətlənməməlidir. "İnkişaf etmiş ölkələr texnologiyalarını və təcrübələrini paylaşmaqla qlobal ədalətin bərqərar olmasına real töhfə verə bilərlər. İcmalar arasında sıx əməkdaşlıq və itimai bərabərlik bizi daha da güclü və müstəsna tərəfdaş edir. Forumun yüksək səviyyədə keçiriləcəyinə inanırıq. Eyni zamanda perspektivləri öyrənmək və yeni əməkdaşlıq imkanlarını araşdırmaq üçün də bu platforma əvəzsiz fürsətdir", - deyərək iştirakçısı əlavə edib.

BMT-nin Azərbaycandakı rezident-əlaqələndiricisi **Vladanka Andreyevanın** sözlərinə görə isə, təcrübə edilmiş səslərin Qlobal Cənnət çərçivəsində ucaldırılması olduqca vacibdir. Əsas dəyişikliyin gücü bizim birləşmək qabiliyyətimizdədir. Müxtəlif sektorlar və sahələr arasında əməkdaşlıq bu baxımdan xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

O qeyd edib ki, müxtəlif ölkələrin bir araya gəlməsi, iqlim maliyyələşməsi, adaptasiya və birgə həl yolları faydalı və səmərəli tərəqqiye yol açır. "Bizi 2030-cu ildən cəmi beş il ayırır və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaq üçün doğru yoldayıq. Hazırda Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin üçdəbiri ya dayandırılıb, ya da geriləyir. Bir çox ölkələr iqlim dəyişikliyi və yoxsulluğun aradan qaldırılması sahəsində ciddi çətinliklərə üzləşirlər. Bu səbəbdən dövlət və özəl sektor birlikdə çalışaraq maliyyənin gücləndirilməsi və təşəbbüslərin artırılması üçün daha fəal addımlar atmalıdır", - deyə Vladanka Andreyeva əlavə edib.

Ekvadorun keçmiş xarici işlər naziri və UNITAR-in prezidenti **Luis Gallegos** Qlobal Cənub QHT Forumunun əməkdaşlığın gücləndirilməsinə töhfə verəcəyini diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, biz xalqları



mız arasında öməkdaşlığı artırma-
lıyq. Cənub-Cənub arasında ömək-
daşlığa xüsusi ehtiyac olduğum-
deyən L.Gallegos qeyd edib ki, dün-
ya hər gün yeni çağırışlarla üzləşir
və biz yeni pandemiyalara hazır ol-
malıyıq. Pandemiyalar istənilən
dövlətə təsir edir və hər bir insan
buna diqqət etməlidir. Pandemiya-
nın təsirləri nəzərə alınmalı və qar-
şısını almaq üçün global səviyyədə
tədbirlər görülməlidir. Qarşılaşdı-
mız problemləri dialoq yolu ilə həll
etməyə çalışmalıyıq. Biz bütün dün-
ya cəmiyyətlərini çağırmalıyıq ki,
məsuliyyətlərini bölüşsünlər və bir-
gə qararlar qəbul etsinlər.

Böyük Britaniyanın "Loughborough" Universitetinin Diplomatiya və Beynəlxalq İdarəetmə Akademiyasının direktoru, akademik **Nabil Ayad** nəzərdə çatdırıb ki, QHT-lər qlobal dəyişikliklərə nəzarət baxımından dövlətlərin milli marqlarının keçiyində dayanan mühüm qurumlardır. QHT-lər, xüsusilə iqlim tədbirlərinin irəliləndirilməsində əsas güc kimi qəbul olunmalıdır. O qeyd edib ki, Bakıda keçirilən "Həmrəy Qlobalyyət: yeni və ədalətli dünya üçün Qlobal Cənub QHT-lərinin gücləndirilməsi" adlı forum vasitəsilə Azərbaycan bu istiqamədə yüksək təhəvvül verir.

"Bu gün Qlobal Cənub iqlim dəyişikliklərinin mərkəzində dayanır. Ən çox təsirlərə məruz qalan ölkələr möhz bu bölgədə yerləşir. Lakin bu gəncişlər qarşısında bizim böyük potensialımız var, öz ehtiyatlarımız və güclərimiz hesabına dayanıqlılığın təmin edə bilər. QHT-lər unikal bir gücə malikdirlər. Sosial kapitalın gücləndirilməsi nəticəsində daha səmərəli iqlim tədbirlərinin həyata keçirilməsi mümkündür. Azərbaycan bu sahədə özünü ən soriştəli dövlətlərdən biri kimi göstərib. Azərbaycanın irəli sürdüğü təşəbbüslər iqlim məsələlərində olduqca təsirli və müsbət nəticələr doğurur", - deyər Nəbil Ayad əlavə edib.

Braziliyanın Beynəlxalq Münasibətlər üzrə Tədqiqat İnstitutunun direktoru, professor **Almir Lima Nascimento** deyib ki, yaradılan yeni Qlobal Cənub QHT Platforması re-

gional və global çətinlikləri təşəbbüslərlə həll etməyə yönələcək. O bildirir ki, hazırda sosial və iqtisadi sahələrdə bir çox problemləri üz-üzəyik. Bu platforma, Qlobal Cənub çərçivəsində vahid cəhəbə olaraq ədalətsizliyə, yoxsulluğa və iqlim dəyişikliyi kimi digər global çağırışlara qarşı birgə mübarizəni vacib edir. Yeni şəbəkənin əhəmiyyəti öz dövlətlər arasında qarşılıqlı əməkdaşlıqdan asılıdır və bütün şəbəkə üzvləri bundan faydalanmalıdır.

Özbəkistan parlament komitəsi-nin, "Yüksəliş" hərəkatının sədri **Bobur Bekmurodov**un fikrincə, QHT-lərin dünyadakı rolu yalnız sosial layihələrdə deyil, həm də sağlam dialoquq təşviqində və sülh-hü təmin etməkdə mühüm əhəmi-yəyə malikdir. O qeyd edib ki, Öz-bəkistanda da bu sahədə böyük la-yihələr həyata keçirilir və QHT-lərin sayı son illərdə iki dəfə artıb. Bu, vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına və ictimai fəallığın güclənməsinə dələlət edir. Demokratik inkişafı hədəfləmək və bu istiqamətdə ardıcıl addımlar atmaq isə xüsusi əh-miyyət daşıyır. Onun sözlərinə gö-rə, "Həmrəy fəaliyyət: yeni və ədə-lətli dünya üçün Qlobal Cəmb QHT-lərinin gücləndirilməsi" adlı Forumunun məhz Bakıda keçiril-məsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dayanıqlı inkişafa verdiyi dəstəyin sübutudur. Azərbaycan Prezidentinin bu sahədə nümayiş etdirdiyi liderlik və irəli sürdüyü təşəbbüslər digər ölkələr üçün də nü-münə olmalıdır.

Forumda çıxış edən Azərbaycan Milli Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumunun İdarə Heyətinin sədri **Ramil İskəndərli** bildirib ki, Azərbaycanın Qlobal Cənubun səsinə dünyaya çatdırmaq uğrunda aldığı addımlar olduqca qürurvericidir. Çünki hazırda hər kəs dünyada baş verən mühüm dəyişikliklərin canlı şahididir. O qeyd edib ki, Bakıda keçirilən bu forumun əsas məqsədi qlobal arenada səsimizi daha güclü şəkildə eşitdirmək və bizi narahat edən məqamları beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmaqdır.

"Qlobal Cənub anlayışı yalnız coğrafi bir ifadə deyil. Bu anlayış eyni coğnitivlikləri, eyni problemləri yaşayan, ortaq mədəniyyəti, dili və dinə paylaşılan xalqları birləşdirir. Ədalətli və müstəmləkəçiliklə dolu tarixi keçmişə sahib olan ölkələr olaraq, bir araya gəlməli, öz problemlərimizi və haqlı tələblərimizi ictimai platformalarda açıq şəkildə ifadə etməliyik. Bu forum yalnız müzakirə məkanı deyil, həm də böyük imkanlar platformasıdır. Burada bərabərlik, həmrəylik və ədalət uğrunda birlişən insanlar bir araya gətirmişik. Bu, sözün əsl mənasında tarixi məqamdır, - deyər Rami İskəndərli vurğulayıb.

* * *

Açılış mərasimindən sonra forum "Yerli fəaliyyət, qlobal dəyişiklik: Qlobal cənubda iqlimlə mübarizə aparan QHT-lər" adlı panel iclası ilə işini davam etdirib.

İçlâsda çıxış edən Pan-Afrika İqlim Ədaləti Alyansının nümayəndəsi **Charles Peter Mwango Nyambura** deyib ki, Qlobal Cənub tarix boyu sistemətiq ədalətsizliklərlə və istismara məruz qalıb. Təəssüslə ki, iqlim dəyişikliyi bu bərabərsizliyi yə daha da dərinləşdirib. Beynəlxalq münasibətlər səhnəsində isə Qlobal Cənuba yönelik xüsusi bir yanaşma, ədalətlə bir xəss hələ də tənə tərformalaşmayıb. O qeyd edib ki Qlobal Cənubun zəngin potensialı davamlı şəkildə istismar olunur. Əksər ölkələr bu bölgənin qarşıladdığı çətinliklərin fərqləndirilər. Lakin real dəyişiklik üçün atılan addımlar hələ də kifayət etmir.

Pan-Afrika İqlim Ədaləti Aliyasının nümayəndəsi əlavə edib ki, Bakıda keçirilən bu forum məhz vacib məsələlərin müzakirə edilməsi və birgə həll yollarının axtarılması üçün mühüm bir platformadır. Burada aparılan debatlar və əldə olunanq nəticələr gələcək üçün istiqamətverici rol oynaya bilər.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin iqlim məsələləri üzrə nümayəndəsi **Muxtar Babayev** bildirib ki, ölkəmizin evsahibliyi etdiyi COP29 konfransı ölkəmiz üçün böyük uğur hekayəsidir. Bu, yalnız bi-

zim üçün deyil, dünya miqyasında iqlim dəyişikliyi ilə mübarizənin gücləndirilməsi baxımından da mühüm addım oldu. COP29-un nəticələri həm də beynəlxalq oməkdəşlərə yeni mərhələyə qədəm qoymadığını göstərir. "Azərbaycanın COP29-da əsas prioritetlərləndirən bir inklüzivlik və səffatlıq idi. Biz bütün vətəndaş cəmiyyətlərini, xüsusilə QHT-ləri bu prosədə cəlb etməkdə istədik və sevinirik ki, bu məsələdə tərəfdaşlarımız bizə dəstək verdilər. QHT-lərin prosedini uzaq qaldması mümkün deyildi. Əksinə, onlar müzakirə və qərarvermə prosesinin mərkəzində yer aldılar. Cəmiyyətin hər təbəqəsinin səsinə eşitmək və onları bu mübarizəyə qatmaq bizim üçün həyatı əhəmiyyətli yəşəb edirdi. COP29-da digər bölgələrimiz isə Cənub ilə Şimal regionları arasında körpü qurmaqla. Bizim məqsədimiz yalnız öz bölgəmiz üçün deyil, bütün dünyanı birləşdirən və inkişafı üçün davamlı həllər tapmaq idi. Bu məqsədimizə böyük ölçüdə çatdığımızı inanıram", - deyə M.Babayev vurğulayıb.

COP29-un İqlim Döyişmələri üzrə YüksəkSəviyyəli Çempionu **Nigər Arpadarainin** sözlərinə görə, global iştirak təmin edilmədən global gündəlik öz mahiyyətini itirir. COP kimi təşəbbüslər bu şərəfdən son dərəcə vacibdir. Ortaq və praktiki mexanizmlər yaradılmalı, konkret icra mexanizmləri ilə təmin edilməlidir. Azərbaycanın COP29 çərçivəsində nədəli mövqə nümayiş etdirdiyini xatırladan Nigər Arpadaraini əlavə edib: "Çoxsaylı maraqlı tərəflərin birlişdirmək vacibdir. Heç bir saziş, nə qədər iddialı olsa da, əgər inam və insanların dəstəyi olmadan davamlı ola bilməz. Biz əldə etdiyimiz nəticələrdən dərs çıxarmalıyıq. Azərbaycan hər zaman həmrəyliyinin tərəfində olub. Biz Qlobal Cənubun səsinə ucaltmağa və Qlobal Şimalla dialoqa çalışmışıq".

Panel iclasında çıxış edən "Elm və Texnologiya üçün Bir көmör, bir yol Aylansı"nın baş katibinin müavini, professor **Renyng Li** deyib ki, Çin karbonyünlü mənşəli resurslarının həcmi artırılmalı və bağlana bilməyən təcrübələri öyrənməli deyir. "Bu sahədə ödə təcrübəni dünyaya öyrətməyə və qlobal səviyyədə işlər etmək niyyəti var". Çin gələcəkdə karbonatdan azad olan iqtisadiyyatı inkişaf etdirəcək və bu məqsəddə doğru irəliləməyi istəyir. Azərbaycan ilə dostluq əlaqələrimizin daha da inkişaf etməsinə, qarşılıqlı əməkdaşlığımızın daha da möhkəmlənməsinə əminlik. Bu yolda biz səylərimizi birləşdirməliyik.

O, Azərbaycan və Çin arasında-
kı dostluq əlaqələrinin daha da güc-
lənəcəyini vurğulayaraq əlavə edib:
"Biz "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü
çərçivəsində birgə işləyərək global
iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə apara-
cağıq".

racığı. Bu əməkdaşlıq həm regionumuzda, həm də dünya miqyasında mühüm dəyişikliklərə səbəb olacaq. Gələcəyimiz üçün daha yaşıl, daha inkişaf etmiş və davamlı bir dünyanı görmək üçün birlikdə çalışmalıyıq. Əminəm ki, bu əməkdaşlıq və sözlərlə daha yaxşı bir planet yaratmağa doğru mühüm addımlar ataracağıq".

Qazaxıstanın Mədəniyyət və İnformasiya Nazirliyinin Vətəndaş Cəmiyyəti Məsələləri Komitəsinin sədri **Gülbara Sultanova** bildirib ki, qeyri-hökumət təşkilatları aşağı həyat keyfiyyəti, iqlim dəyişikliyi, rəqəmsal bərabərsizlik və qeyri-ədalətli ticarət də daxil olmaqla bir çox müasir problemlərin həllinə töhfə versə bilərlər. O qeyd edib ki, əməkdaşlığı daha da gücləndirmək biz global problemləri birlikdə həll edə bilərik.

Birləşmiş Millətlər Universiteti-ni (UPEACE) Vyana və Cenevrə-dəki BMT ofisləri yanında səfəri **David Fernandez Puyana** diqqətə çatdırıb ki, Cənubi Qafqaz daim dəyişikliklərdən keçir. Günümüzdə bu region güclü və ilhamverici bir sühl prosesinə doğru irəliləyir. Səfir qeyd edib ki, Qlobal Cənub və Qlobal Şimalın qovuşuğunda yerləşən Azərbaycan həmrəyliyin və əməkdaşlığın həyata keçirilməsində öncül rol oynayır.

"QHT-lər dəyişikliyə dəstək: Qlobal Cənubda QHT-lərin irəlilədiməsi" adlı panel iclasında qeyri-hökumət təşkilatlarının daim icmalarının ehtiyaclarını əsas götürərək fəaliyyət göstərdiyi vurğulandı. İclasda bildirildi ki, icma anlayışına cəmiyyətin ən həssas və tez-tez diqqətdən kənarada qalan təbəqələri, xüsusən də illiyyəli olan şəxslər daxildir. Qeyd olundu ki, onların özlərinin prosesə rəhbərlik etməsi əsas prinsip kimi qəbul edilir.

Panel iclasda xidmətlərə çıxışın yalnız fiziki baryerlərin aradan qaldırılması ilə məhdudlaşmadığını, eyni zamanda informasiya, təhsil, səhiyyə və hüquqi müdafiə sahələrində tam iştirak imkanlarının təmin edilməsinin vacibliyi qeyd olundu. Xüsusi işarə dili xidmətlərinin göstərilməsi və əlilliliyi olan şəxslər üçün uyğunlaşdırılmış avadanlıq və kommunikasiya vasitələrinin təmin olunmasının cəmiyyətə bərabər qoşulma baxımından önəmi xüsusi vurğulandı.

Sonda Qlobal Cənub QHT Platformasının mərkəzi qərarğahının Bakıda yerləşməsi qərara alınıb. Azərbaycan 1 il müddətində platformaya sədrlik edəcək. Eyni zamanda Azərbaycan Milli Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumunun İdarə Heyətinin sədri Ramil İskəndərli Qlobal Cənub QHT Platformasının müvəqqəti Baş katibi seçilib. 2026-cı ildə işə platformanın Baş Assambleyasının keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, forum aprelin 29-da başa çatacaq.

